

VALAMI VAN AZ ÖSZTÖNDIJ KÖRÜL!!!

...de ki tudja, hogy egyáltalán milyen az új ösztöndijrendszer? A bölcsészek úgy látszik, egyáltalán nem érdeklődnek iránta - mondván, hogy túl bonyolult, meg valami furcsa álnagyar nyelvezetben íródtak a tájékoztató anyagok, és már a második mondat után álnositólag hatnak. Vagy a közömbösség oka az lenne, hogy ugysem éri meg értelmiséginek, pláne nem egyetemistának lenni Magyarországon, és ugyis rosszul fogunk járni, minek akkor azzal törődni, hogy hogyan. Érdekes azon elgondolkodni, hogy miért járunk rosszul. A pénz, vagyis az országos keret nagyon kevés - és a 30%-os emelés még ösztöndijrendezésnek sem nevezhető, mivel 10%-kal kevesebb, mint azt a reálértékcsökkenés indokolná. Közben megváltoztak az elosztás elvei is, és az eddig viszonylagosan kedvezőbb helyzetben levő intézmények az új rendszerben elvesztik előnyös pozícióikat - olyannyira, hogy esetleg kevesebb pénzt fognak kapni, mint eddig. Az általános ösztöndijkeret szétosztásában eddig az egyes intézmények állaga volt meghatározó. Azonban fokozatosan át fognak térni a létszám szerinti elosztás elvére, ami azt jelenti, hogy a bölcsészkaron, ahol a kari átlag 4,3 körül van, és a hallgatók több mint 20%-a 4,75-5,00 közötti eredményt ér el, nem hogy a maximális 1200Ft-ot, de még annak a felét is csak kevesen kaphatják - s az rejtélyes, hogy milyen értékelés alapján. Hiszen a bölcsészkaron hagyományosan liberális az osztályozás- ettől csak ujabban az angol tanszék tér el az 1. évben -, viszont még mindig az átlagok adják a legmegfoghatóbb támpontot. Ebből az következik, hogy az általános ösztöndíjat mindenképpen rosszul fogjuk elosztani - a konstans rész ugyanis automatikusan jár, a tudást és valós munkát általában hamisan tükröző átlag után; a mozgó hányad elosztásában pedig a saját szubjektivitásunk és a csoportok eltérő normái akadályoznak meg egy igazságosabb értékelést.

Ebben a félévben még emelkedett az általános ösztöndijkeret, de igen kevés pénz maradt a differenciálásra. Ezért indokolt 4,00-nál meghuzni a határt szeptembertől, de még így is a hallgatók 80 %-a kap ösztöndíjat, abba pedig bele kell nyugodni, hogy az ösztöndíj nem automatikusan jár, hanem ösztönző jellegű juttatás. Legalábbis elvben. Így ugyanis fejenként 100 Ft jut differenciálásra - míg, ha továbbra is 3,51-től jár az általános ösztöndíj, akkor ez az összeg fejenként 44 Ft lenne.

A szociális támogatás összege nagyobb arányban emelkedett, és esélykiegyenlítő szerepe lenne, nemcsak az egyes intézményeken belül, hanem az intézmények között is. Azok az intézmények járnak majd jobban, ahol nincs megfelelő kollégiumi ellátottság és a kedvezőtlen szociális helyzetben levő hallgatók száma nagy. Az ösztöndijrendszer legnagyobb hibája abban rejlik - illetve nagyon is világosan látható, hogy a kereseti igazolási rendszer megváltoztatására - az ifjusági parlament kérésére ellenére sem volt hajlandó a minisztérium. Országosan sem egyenlítődnék ki azok az ellentmondások, amelyek a bérből és fizetésből élők, ill. a második gazdaságban és a mezőgazdaságban is munkát és jövedelmet találók valós és kimutatott anyagi viszonyai között feszülnek, s az ösztöndíjutasítás azon pontja, mely negtiltja a kiegészítő információszerezés ellenőrzését, még az egyetemen belüli, igazságosabb elosztást is lehetetlenné teszi - nem is szólva arról, hogy komoly közgazdasági kutatásokat feltételezne egy olyan elosztás, amely figyelmenbe veszi a család vagyoni állapotát; az eltartottak számát, stb., mint az az irányelvek 9. oldalán olvasható, egyszerűen felelőtlenység az intézményi önállóság ilyen tág értelmezése.

A kollégiumi és menzadíjak egységesítése már ismert, de a kompenzáció mértéke még nem - mint ahogy a szociális támogatás összege sem. Ennek hatását majd csak konkrét adatok ismeretében értékelhetjük. Annyi biztos, hogy a befizetett kollégiumi díjak egy része azokhoz az intézményekhez kerül majd, ahol alacsony a kollégiumi ellátottság. Ez, tekintve a kollégiumok színvonalát, újabb elégedetlenség forrása lehet.

Az ösztöndijrendszer reális megítélését megnehezíti az országos adatok és kimutatások hiánya, és maga a kidolgozás és bevezetés módja. Az információk nagyon nehezen érkeznek a minisztériumból, a határidők rövidek, és nem tűnik eléggé megala-

pozottnak a rendszer egésze - hiányoznak a megfelelő biztosítékok arra, hogy jól funkcionálhat. Többéves előkészítő munkának kellett volna megelőznie ezt az ösztöndijrendezést, de, mint az a minisztérium javaslataiból kitűnt, eredetileg nem szándékoztak változtatni az elveken. Így az új ösztöndijrendszer az ifjusági parlamentek - kevés információra épülő és elveiben talán helyes, de megfelelő kidolgozás híján nehezen megvalósítható - állásfoglalásainak és a régi rendszer egyes elemeinek keveréke. Legjobb tehát, ha felkészülünk a legrosszabbakra - az ösztöndijből ugyanis ezentul sem lehet megélni. Csak azt remélhetjük, hogy az új ösztöndijrendszer nyilvánvaló hibáira felfigyelnek majd az illetékesek, és még a bevezetés időszakában megteszik a szükséges változtatásokat.

KIEGÉSZÍTÉS AZ EGYETEMI ÖSZTÖNDIJTE

Az általános ösztöndij "mozgó" hányadának elosztása.

Az évfolyamok közötti elosztás elve:

Az általános ösztöndij legkisebb összegét minden arra jogosult hallgató megkapja. A fennmaradó rész / e félévben kb. 20000 Ft/ kerül differenciáltan szétosztásra. Az évfolyamok közötti szétosztásnál az átlagok, ill. az adott eredmény elérésének nehézsége adja a fő elvet. Az év végén elért átlagok - a szigorlatok miatt - kisebbek a félévi átlagoknál. Ezért különbözik az elosztás módja a két félévben. Az egyes évfolyamok eredménye is igen eltérő - az V. év átlaga a legmagasabb, és az I. év ill. a II. évi szigorlatok eredménye a legalacsonyabb - ez viszont nem tükrözi a hallgatók valóságos munkáját ill. tanulását. Ehhez hozzájárul, hogy

az adott évfolyamnak milyen lehetőségei vannak arra, hogy a kar munkájában, nemcsak a tanulmányi munkát, hanem a kar egyéb tevékenységi köreit is tekintve, részt vegyen. Az I. ill. V. év hallgatóinak erre kevés a lehetősége.

Az elosztás módja: Ki kell számítani, hogy a differenciálásra kerülő összegből hány forint esik egy főre / az ösztöndijra jogosult hallgatókat tekintve /. Az így kapott összeget egységnek véve az elosztás módja a következő:

I. félév: III. év: 1,5 egység/fő - a II. évi szigorlatok miatt

IV. - V. év: 1 egység/fő - a IV. évi szigorlatok nem mutatnak romlást - az átlag hasonló a II. év végi átlaghoz, és ez a két évfolyam lehet a legaktívabb

II. év: 0,5 egység/fő - az első év végi eredmények rosszabbak ugyan az átlagnál, de ez még az átállási problémákkal van kapcsolatban

II. félév: I. év: 1,25 egység, III. év: 1,5 egység

II. és IV. év: 1 egység - mert a szigorlati évek első félévében a legkönnyebb jó eredményt elérni

V. év: 0,25 egység - hihetetlenül magas az átlaga

Az 1981/82 év II. félévében az általános ösztöndij még 3,5-től jár, de a mozgó részből csak a 4,00 feletti átlagu hallgatók részesülnek. A 82/83-as tanévtől általános ösztöndiját csak a 4,00 feletti átlagu hallgatók kapnak / ez kb. a hallgatók 80 %-a/

Az egyes évfolyamokon belül a csoportok rangsorolása alapján a diákjóléti bizottság dönt a mozgó rész odaitéléséről.